

Chelfăneala

Ne-am făcut o intrare solemnă. Sabbath își sălta nobil capul, iar eu, conducându-l cu lesa lui de mătase mov, mă străduiam să am o înfățișare elegantă și destinsă, ca un aristocrat. Cu espadrițele mele prăfuite, vechiul palton fără nasturi și părul pe care nu mi-l tunsesem de șase luni, până acolo era cale lungă. Dar până la urmă și Ludovic al II-lea al Bavariei, ducându-și ogarul alb la vânătoare, avea câteodată aspectul unui nebun.

Atunci când, precedați de chelneriță, o tânără blondă cu aspect de școlăriță căreia șeful de sală ne încredințase, am fost introduși, Sabbath și cu mine, în sala imensă unde zgomotele tacâmurilor se amestecau cu rumoarea conversațiilor și când toate privirile s-au întors înspre vagabondul ce plimba în lesă o creatură de-a lui Walt Disney, am avut un acces de panică: atunci când intri singur-singurel într-un loc public, devii o pradă.

Timiditatea duce la excese: i-am măsurat pe nedoriți cu insolența unui maharajah. Noblețea lui Sabbath mă încuraja, și apoi nu avusesem oare grijă să-mi iau cămașa gri perlă? Cu ea, mă simțeam invulnerabil.

Când am intrat, simțisem că mă apucă iar nebunia numelor, că sunt pe cale să trec de la un nume la altul, și

din ce în ce mai repede: lucrul acesta mi se întâmpla de fiecare dată când treceam un prag, și dacă de obicei reușeam să controlez frenezia asta, în seara aceea, cu presiunea pe care o pusese pe mine șeful de sală, apoi cu jena pe care o provocau în mine toate acele prezențe, risca să fie mai dificil. Momentul era cât se poate de prost ales pentru o decompensare: trebuia să mă stăpânesc înaintea lui Pointel, cu atât mai mult cu cât tot nu plătisem impozitul pe locuință și, cu un pic de noroc, așa cum mi-o promisese în martie la întâlnirea noastră anterioară, ar fi avut să îmi propună ceva de lucru poate, relecturi de scenarii, chestii de genul ăsta.

Chelnerița mi-a indicat bancheta ce se afla chiar dedesubtul verierei, în mijlocul restaurantului: „Locul domnului Pointel“, a spus ea. A tras puțin masa ca să mă pot așeza, dar Sabbath, obișnuit cu canapeaua moale a lui Tot, a făcut un salt grandios și s-a lungit cât era de lung pe drăguța de piele bordo pe care se făcea că lucește, în sclipiri delicate, lumina elegantă a acelei ultime zile de vară.

Vecinii de masă se uitau la noi cu un aer dezaprobator; chelnerița s-a grăbit să îl facă pe Sabbath să se dea jos: trebuia să veghez ca el să rămână sub masă, la picioarele mele, poate aș fi fost obligat chiar să îl leg.

Veriera era formată din mici vitralii galbene, albastre și roșii, ce închipuiau o scenă folclorică din Alsacia în care niște țărănci, purtând bonete negre cu nod mare și fuste roșii, dansau cu flăcăi în haine de duminică; scena răspânda o lumină lăptoasă, întru câțva grețoasă, ce plutea în aer cu greutatea flască a meduzelor.

În câteva minute, îmi pierdusem complet nepăsarea: simplul fapt de a fi blocat în spatele mesei pe care chelnerița

o împinsese metodic înapoi înspre mine era de-ajuns pentru a-mi întreține angoasa; transpiram cu picături mari, însă nici vorbă să îmi dau jos paltonul: îl port de ani de zile și mi-a venit în ajutor întotdeauna în situațiile dificile; cavalerii au armura, eu, paltonul; mulțumită lui, sunt protejat: înăuntru mi-e caietul, una sau două cărți și ceva de scris, telefonul, câteva talismane și o sticlută de vodcă, tot ce-ți trebuie ca să supraviețuiești; îmi place să știu că am esențialul asupra mea, că o pot duce multă vreme, nu contează unde, fără să cer nimic nimănui; și apoi, în cazul în care lucrurile s-ar înrăutăți, e bine s-o poți șterge numaidecât, fără să treci pe la vestiar.

Mai mult decât privirea celorlalți, mai mult decât acea apăsare ticăloasă care te țintuiește la restaurant de farfurie și tacâmuri fără să știi ce să faci cu mâinile, mă deranja lumina: o lumină unsuroasă ce venea să îngreuneze mirosul de crăpelniță. Așa că mi-am pus ochelarii de soare; dacă ai putea să te ascunzi în cutele paltonului, dacă ai putea să dispari în aer aidoma cenușii unui vulcan, viața ar fi ușoară.

Chelnerița s-a întors cu un tip bizar, foarte înalt și adus de spate, ce purta o perucă neagră pe care străluceau reflexe albastre, ca pe aripile unui corb. M-am gândit că se află acolo ca să mă dea afară, însă a deschis o sticlă de Pinot Noir vechi, a adulmecat dopul și mi-a turnat un pahar precizând că este vorba despre „rezerva personală a domnului Pointel“.

Am gustat vinul și am încuviințat din cap, cum se cuvine, gândindu-mă că trebuie să valoareze milioane. Chelnerița a pus sticla într-o frapieră argintie plină cu gheață și am așteptat să se depărteze ca să golesc paharul. Mi-a făcut

bine. Am vrut să beau imediat încă unul, frapiera era însă așezată prea departe și chiar și întinzându-mă pe deasupra mesei, ceea ce cu nehotărâre am început să fac, nu reușeam să ajung la ea: imposibil să împing masa fără să îi deranjez pe vecinii din cele două părți și fără să răstorn frapiera.

În fine, am așteptat să revină chelnerița și am întrebat-o dacă este posibil ca frapiera să fie pusă chiar pe masă, pentru că mi-e foarte sete, am spus, vinul e excelent, simțeam că am să beau mult și, cum domnul Pointel mai întârzia, aș fi avut măcar posibilitatea să savurez un vin așa de bun pentru a-mi petrece timpul.

A schițat un surâs, minuscul, dar suficient pentru ca, în singurătatea-mi, să văd în ea o aliată. Sunt dintre cei care ar vrea să ia parte la beția cerului; iar gravitația mă zdrobește. Ce s-ar întâmpla dacă am simți cu adevărat că Pământul se rotește? La masă, în restaurantul ăsta burghez, înțelegeam într-un sfârșit că sunt îngrozitor de singur: cu toate zilele în care nu am făcut decât să văd și să revăd aceleași filme, mă izolasem până la absurd; în seara aceea trebuia să fac un efort: într-un fel, cina cu Pointel era un prilej să mă deschid.

Am continuat să beau privind cum trec platourile cu fructe de mare. Prin geamurile restaurantului se vedea strălucind silueta îngerului din Place de la Bastille ce nu mai sfârșește să-și ia zborul, ca și cum ne-ar soma să părăsim această biată lume și să pătrundem într-un vid unde lumina rescrie pământul și cerul; mă gândeam la toți îngerii ce urzesc pe cerul Parisului o feerie de semne: cei de la Notre-Dame de Paris, cu aripi albe, lungi, care, pentru a-i aduna pe aleși din cele patru vânturi, suflă în trompete de la un capăt la celălalt al cerului, cel ce se înalță în vârf la

Sainte-Chapelle, acel înger imens, numai plumb, al cărui ochi sever taie minciunile și care ține în aer o cruce de procesiune; și pe urmă toate Victoriile cu aripi aurite ce lansează o cunună de lauri, cea pe jumătate goală de pe acoperișul Petit Palais, cea care meditează, așezată, epuizată, pe arcul din Place du Carrousel: mi se întâmplă să îmi închipui dialogul lor și povestea de neconceput care, noapte de noapte, din gură în gură, se elaborează pornind de la bucuria lor; mi se întâmplă, pierdut între două filme, pe la trei-patru dimineața, fumând o țigară la fereastra camerei, să mă gândesc că dacă lumea nu se prăbușește cu totul în abis, dacă pare că se rotește încă vag pe axa sa este pentru că povestea asta, urzită noapte de noapte pe acoperișuri, compune o stofă pe cât de solidă, pe atât de insesizabilă, și care susține timpul.

Cât sorbeam din Pinot Noir, de care simțeam deja că foarte sigur am să abuzez, mi-a venit în minte o frază, o minunată frază a lui Kafka de a cărei simplitate sunt dintotdeauna îndrăgostit: „Aveam o prietenă printre îngeri“. În *America* o subliniasem oare? Mi-am scos caietul să verific: da, era în *America*, era în cartea asta complet nebunească a lui Kafka în care Statuia Libertății te întâmpină, de pe prima pagină, ținând în aer mai curând o spadă decât o făclie, în care ideea Tărâmului Făgăduinței ia forma unui cort de circ fără margini, un circ ambulant unde fiecare își vede așteptările anihilate, unde speranța și dispariția sunt una, înghițite de comedia ce pare să fi luat locul lumii, ca și cum o profecie indescifrabilă ar fi pregătit orizontul american și întreaga planetă întru devenirea universală a clovneriei.

Kafka, îngerii, America, clovnii: iată că mă lua iar. Treceam de la o idee la alta, de la un nume la altul, de la o frază la alta; știam că nu avea să se mai sfârșească, știam că aveam să îl copleșesc pe Pointel cu vorbăria mea și să scald cu totul întâlnirea noastră într-un noian de nume, anecdote, citate și să pierd încă o dată ocazia de a avea o discuție adevărată (însă poate că o discuție adevărată implică, dimpotrivă, ca fiecare să lase curs liber numelor ce îi vin în minte).

Cum să fac? Am mai dat pe gât un pahar de Pinot Noir: poate că odată beat numele aveau să-mi dea pace. Oare numele se sting în alcool? Sincer, nu credeam.

În mijlocul restaurantului se afla un acvariu mare dominat de niște plante verzi, în care licăririle verierei se reflectau prin sclipiri de sief ce scânteiau pe paharul meu cu vin. Deosebeam mici curcubeie ale căror camaieu îmi dansa pe sub degete când duceam paharul la buze; dacă reușeam să mă strecor pe sub arcada de culori, să mă furișez între inelele prisme, dacă îmi părăseam locul de pe banchetă pentru a mă scufunda în oceanul în miniatură, aș fi fost neîndoielnic eliberat. Eliberat de ce anume nu știu, dar, în fond, eliberarea nu are obiect: ceea ce promite este ea însăși.

Acvariul era plin de pești verzi și albaștri enormi care se mișcau alături de homari cu clești prinși cu elastic, tot felul de raci și crabi ce se plimbau printre alge și mușchi; haita se apropiase de geam și mă fixa.

Eliberarea survine atunci când ești cel mai jos, toată lumea știe asta, în ce mă privește simțeam însă că nu sunt cel mai jos *încă*: sigur, se deschisese o trapă și eram pe cale să cad, însă era evident că supliciu meu abia începea,